

НА КУЛИ НОРВЕШКОГ ГРЕБЕНА

Пучина немирног мора, и над њом неколико морских птица у страстном лету. ^{две} дивне силе у покрету: сила таласа и сила крила. Куда јуре? Јуре путањом пролазности, у довршетак. Море се узбуђује, гiba се, дрхти, надима се и проваљује у саму себе. На огромној, мутно маслиастој површини види се бела бразда, пут, водени пут на води. Туда се некако правилно вађају као бродови дуги таласи. Плове, одлазе брзином неповрата. Ставангер и његова кула више их видети неће.... Између воде и тамног неба друго путовање и одлажање, ^{леј Анга.} Рад бржега лета, укрутиле се, усукале и усправиле птице. Са буром у крилима, пирују можда свој последњи лет. Мулевито брзе, сусстижу и прстижу таласе, остављају Ставангер, кулу, друге градове и планине, домове људи и своја гнезда. Пролазе просторим, пролазе животом.

[Пролазност као природно начело, као ток наше ^(и земаљске) егзистенције, уопште, пред нама је, с нама је, у нама је. Пролазност је услов живота који нам је дат, податак за све што ценимо и волимо. Од начина како идеја о тој чиници живи у нама, зависи наш мир, наша мудрост, наша љубав и доброта. Али свест о пролазности треба оплемењавати. Увек нам се суровом чинила реч Еванђеља: Безумнице још ноћас ти могу душу узети.... У том смислу, филозофија нам је бољи учитељ и пријатељ и од Еванђеља и од поезије. Пролазност наша није казна, није катастрофа, него је стално стање. Поезија, свих врста, однеговала је у човеку идеју о пролазности, о ^{цима} растању и о смрти као идеју о нечем изненадном, неразумљивом, неправедном, о нечем катастрофалном. И везала пролазност и растанке за декорацију ужаса, погреб, плача. Смрт, или мора бити херојска смрт, за коју је потребан афект и ~~неки велики лом~~ неки велики лом са којим иду афекти; или ^{мора бити брло} ~~неки велики лом~~ тужна смрт слабих бића због које се оре клетве и протести судбини, природи, Богу. Међутим, растанци су тренутци добрих моћи човекових: растанци су пуни благородних осмеха, доброте, мудре храбрости. Филозофија је пуна ~~филозофије~~ филозофије и поезије о племенитој сагласности човека са ~~ево~~ пролазношћу. А у поезији је редак Бодлер који пева: *O Mort, vieux capitaine, il est temps, le -*
vous l'ancre. Иначе, песници, чак лиричари са филозофским predisпозицијама, један дивни Леопарди, на пример, усађују у ~~човека~~ човека осећање коби,

осећање пролазности по морању, по насиљу. Силвије Краљчевић је био на добром путу кад је певао, додуше певао смрт саме смрти, као умирање: "...нечујно, слатко, лако, од серафског тисе перја, кад се крилом богу клања". А Милан Ракић је био на сасвим добром путу, филозофском и песнич^{ком}, кад ^{се} само старе^а и болова^а човекова страшио, а смрт као одлазак, као момент расанка, сматрао нечим идентичним са нама, сматрао да човек мора носити у себи врсту природн^а ~~сладана~~ ^{целом} са ~~линију~~ ^{ом} своје егзистенције.

2 Кад је реч о пролазности и о расанци^{ма} у човечјем животу, филозофија је већи песник и од религиј^а ~~и од поезије~~ и од поезије.